HE 85/2025 vp
Talousvaliokunta
20.10.2025

Lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi energiatehokkuuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Ilmastotoimilla on kiire, ja energiatehokkuuden parantaminen sekä energiansäästö ovat keskeisiä toimia, joilla kasvihuonekaasupäästöjä voidaan vähentää. Energiatehokkuus on Suomessa parantunut muun muassa energiantuotannon vähähiilistymisen sekä vapaaehtoisuuteen perustuvien energiatehokkuustoimenpiteiden myötä. Tästä huolimatta energiatehokkuuden parantamista tulee edelleen edistää. Koska esityksen ympäristövaikutusten arvellaan olevan vähäisiä korkean energiatehokkuustason vuoksi, Luonnonsuojeluliitto kehottaa kiristämään kansallisia velvoitteita komission edellyttämiä minimivaatimuksia tiukemmiksi, jotta niillä olisi ilmaston kannalta ohjausvaikutusta.

Energiatehokkuus ensin -periaate
Energiatehokkuuslakiin ehdotetaan säädettävän yleissäännös viranomaisten yleisestä velvollisuudesta ottaa energiatehokkuus ensin -periaate huomioon sellaisissa suunnittelu- ja politiikkatoimissa, joilla on merkittävää vaikutusta energiankulutukseen ja energiatehokkuuteen.

Luonnonsuojeluliitto kannattaa periaatteen läpileikkaavaa huomioimista. Liitto kannattaa myös esitystä periaatteen soveltamisesta merkittävissä investointipäätöksissä. Investointia tai hanketta suunnittelevan toiminnanharjoittajan tulee toimittaa keskeiset tulokset selvityksestä ennen rakennus- tai uudistustöihin ryhmistä Energiavirastolle, jotta periaatteen toteutumista voidaan seurata. Luonnonsuojeluliitto ehdottaa, että Energiaviraston tulisi myös avoimesti julkaista tietoa periaatteen toteutumisesta, jotta toteutus olisi läpinäkyvää, ja sitä olisi mahdollista seurata ja arvioida riippumattomien tahojen toimesta. Luonnonsuojeluliitto kannattaa ehdotusta energiatehokkuus ensin-periaatteen soveltamisesta sähkömarkkinalakiin, maakaasumarkkinalakiin, sekä lakiin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta.

Luonnonsuojeluliitto kuitenkin kiinnittää siihen huomiota, että hallituksen esityksestä ei käy selkeästi ilmi energiatehokkuusdirektiivin kohta 15, jonka mukaan energiatehokkuusratkaisuja olisi pidettävä ensimmäisenä vaihtoehtona toimintapolitiikkaa, suunnittelua ja investointeja koskevissa päätöksissä, kun asetetaan tarjontapuolta ja muita politiikanaloja koskevia uusia sääntöjä. Lisäksi energiatehokkuuteen on tehtävä parannuksia aina, kun ne ovat kustannustehokkaampia kuin vastaavat tarjontapuolen ratkaisut. Tältä osin liitto katsoo, ettei hallituksen esitys vastaa täysin direktiivissä esitettyä.

Julkista sektoria koskevat velvoitteet
Julkinen sektori on jo monin paikon siirtynyt vähähiilisiin energialähteisiin, mutta energiatehokkuustoimenpiteillä voidaan edelleen vähentää päästöjä ja resurssien käyttöä. Luonnonsuojeluliitto kannattaa julkisen sektorin sitovia tavoitteita, jotta päästövähennyksiä vauhditetaan. Velvoittava raportointi myös mahdollistaa kulutuksen seurannan ja toimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinnin. Lisäksi energiansäästö yksinkertaisin ja helpoin tapa hillitä paitsi energian hinnasta aiheutuvia kustannuksia, myös vähentää päästöjä. Resurssien tehokas käyttö on erityisen tärkeää julkisella sektorilla.

Energianhallintajärjestelmät ja energiakatselmukset
Eergiakatselmusten velvoitteet kohdistuvat niihin yrityksiin, joilla on merkittävä energiankulutus. Energiakatselmusten kustannukset ovat keskimäärin 5 000-20 000 euroa, ja energianhallintajärjestelmien sertifointikustannukset noin 25 000 euroa. Nämä toimenpiteet kuitenkin tuottavat yrityksille säästöjä energiakustannuksissa melko lyhyellä aikavälillä, joten sääntelyn kokonaisvaikutus on yrityksille hyvin pieni, tai jopa positiivinen. Tämän lisäksi energiatehokkuus on yrityksille sekä kilpailukyky- että maine-etu. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että ehdotetut velvoitteet ovat perusteltuja.

Lämmityksen ja jäähdytyksen energiatehokkuus
Ehdot fossiilisen polttoaineen käytöstä tehokkaassa kaukolämpö- ja kaukojäähdytysjärjestelmässä säädettäisiin koskemaan järjestelmässä olevia uusia ja merkittävästi uudistettavia lämmönlähteitä. Uuden tehokkaan kaukolämmitys- ja kaukojäähdytysjärjestelmän lämmön- tai jäähdytyksentuotannossa ei tule käyttää fossiilisia polttoaineita.

Lisätietoja
Hannes Koljonen, ympäristöoikeuden asiantuntija, 044 493 1106, hannes.koljonen@sll.fi
Nelli Immonen, ilmastoasiantuntija, 045 7885 2037, nelli.immonen@sll.fi